

Statens vegvesen

Høringsnotat

Forslag til endringer i skiltforskriften – skilt for fartsgrensesone sykkel og endringer i forskrift om forenklet forelegg

Innledning

Vegdirektoratet sender på oppdrag fra Samferdselsdepartementet på høring forslag til endringer i skiltforskriften som gjelder et nytt skilt for fartsgrensesone 6 km/t for sykkel, samt et skilt som viser slutt på slik sone. Det sendes også på høring forslag om endringer av forskrift om forenklet forelegg for overtredelser av dette skiltet, og de nylig fastsatte skiltene 367 "Fartsgrensesone for små elektriske kjøretøy", 306.10 "Forbudt for små elektriske kjøretøy" og 380 "Sone med bruksforbud for små elektriske kjøretøy".

Bakgrunn

Den 9. desember 2020 sendte Statens vegvesen i samråd med Samferdselsdepartementet ut et høringsbrev med forslag til endringer i en rekke forskrifter etter vegtrafikkloven knyttet til små elektriske kjøretøy. Denne høringen omfattet mange ulike forslag, herunder forslag om å innføre nye skilt som kunne brukes til å regulere små elektriske kjøretøy.

Høringen inneholdt blant annet forslag til et nytt soneskilt for fartsgrense 6 km/t. Dette skiltets foreslåtte virkeområde var ikke begrenset til små elektriske kjøretøy, men omfattet alle kjøretøy. Skiltet ville dermed ha vært gjeldende for alle sykler, alminnelige tråsykler, elsykler med hjelpemotor og små elektriske kjøretøy, i tillegg til motorvogner.

Kommunene var i høringen generelt positive til å få mulighet til å benytte de foreslåtte skiltene, men pekte på at de utfordringer som var nevnt i høringsbrevet om risiko for "skiltjungle" og å kunne skilte "tette" soner, kunne redusere nytten av tiltakene. Høringsinstansene kommenterte ikke særskilt det foreslåtte virkeområdet til skiltet for fartsgrensesone.

I tråd med at hovedformålet med tiltakene var å gi virkemidler særskilt rettet mot små elektriske kjøretøy, besluttet Samferdselsdepartementet ikke å fastsette et skilt for fartsgrensesone gjeldende for alle kjøretøy, men at skiltet skulle begrenses til å gjelde små elektriske kjøretøy.

Den 7. mai 2021 vedtok departementet endringer i skiltforskriften der en rekke nye skilt ble innført. Disse endringene trådte i kraft 18. mai 2021. Endringsforskriften kan leses her:

<https://lovdata.no/dokument/LTI/forskrift/2021-05-07-1453>

Statens vegvesen fikk så i oppdrag fra departementet å utarbeide normalbestemmelser til de nye skiltene, det vil si nærmere tekniske bestemmelser for anvendelse, utforming, størrelse og plassering av disse. Normalene skulle tre i kraft fra samme dato som forskriftsendringen. Da det var svært kort tid til å få normalbestemmelsene på plass, var det ikke tid til å kjøre en vanlig høringsprosess på disse. Statens vegvesen avholdt derfor et arbeidsmøte med representanter fra noen kommuner 6. mai d.å. der møtedeltagerne bl.a. fikk anledning til å komme med innspill til utkast til nye normaler.

Normaler for de vedtatte skiltene er nå utarbeidet og inntatt i NA-Rundskriv 2021/09. De er publisert på vegvesen.no: <https://www.vegvesen.no/fag/publikasjoner/handboker>

I arbeidsmøtet ble det fra et par av representantene fra kommunene pekt på behov for lokalt også å kunne bruke et skilt for fartsgrensesone for sykkel. Det vil si et fartsgrensesoneskilt som omfatter alle kjøretøy som i dagens regler er definert som sykkel, ikke bare undergruppen små elektriske kjøretøy (herunder elsparkesykler). Dette vil inkludere vanlige tråsykler og sykler med hjelpemotor (elsykkel) jf. definisjonen av sykkel i forskrift om krav til sykkel § 2 <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/1990-02-19-119>. Begrunnelsen for dette var at de enkelte steder lokalt mente det ikke var hensiktsmessig kun å regulere den ene undergruppen av sykler med en særskilt fartsgrense. Det ble påpekt at eventuelle skiltede fartsgrensesoner også burde kunne gjelde likt for alle typer sykler, da problemer med for høy fart enkelte steder ikke var begrenset til små elektriske kjøretøy.

Gjeldende rett

En syklist er kjørende. Reglene for kjørende gjelder derfor også for syklistere, jf. vegtrafikkloven § 2 annet ledd og forskrift om krav til sykkel § 2, med mindre noe annet er sagt i bestemmelsene.

Vegtrafikkloven § 3 oppstiller en generell aktsomhetsnorm, og denne gjelder uavhengig av om det er snakk om kjøring med en motorvogn eller et kjøretøy som er definert som sykkel. Aktsomhetsnormen er rettet mot «enhver» som ferdes i trafikken, og krever at man er *«aktpågivende og varsom så det ikke kan oppstå fare eller voldes skade og slik at annen trafikk ikke unødig blir hindret eller forstyrret»*. Aktsomhetsnormen gjelder altså også for den som sykler.

Kjørende skal som hovedregel bruke kjørebane, og det er forbudt å kjøre på fortau eller gangvei, jf. forskrift 21. mars 1986 nr. 747 om kjørende og gående trafikk (trafikkreglene) § 4 nr. 1. Syklistere er likevel positivt inntatt i flere bestemmelser som utvider hvor de kan sykle. Det finnes også en særregel i trafikkreglene § 18 nr. 3 som sier at *«Sykling på gangveg, fortau eller i gangfelt er tillatt når gangtrafikken er liten og syklingen ikke medfører fare eller er til hinder for gående. Slik sykling må ved passering av gående skje i god avstand og i tilnærmet gangfart og uansett med en fart ikke over 6 km i timen»*. Samlet sett gjør disse bestemmelsene at syklende kan benytte kjørebane, sykkelfelt, gang- og sykkelveg, sykkelveg, fortau og gågater m.m.

Syklende kan derfor være på mange av de samme områdene som gående. Den syklende, som er en kjørende, er imidlertid gitt en særskilt plikt til å ta hensyn til gående.

Ferdselen med sykkel kan også reguleres ved oppsetting av trafikkskilt. Se for eksempel:

skilt 306.6 Forbudt for syklende

skilt 306.8 Forbudt for gående og syklende

skilt 302 Innkjøring forbudt

skilt 540 Gatetun

Nærmere om forslaget om nytt fartsgrensesoneskilt for sykkel

Samferdselsdepartementet viser til at det har vært et hovedmål med forslagene som ble fremmet i desember 2020 å gi kommunene virkemidler til å håndtere lokale utfordringer særlig knyttet til små elektriske kjøretøy. Når det er besluttet at små elektriske kjøretøy fortsatt skal klassifiseres som sykkel, og det fra kommuner er ansett ønskelig med mulighet til lokalt å kunne skilte fartsbegrensning for sykkel generelt, jf. over, mener departementet det er grunn til å gi kommunene mulighet til også å kunne regulere dette lokalt.

Kommunene bør derfor få mulighet til å kunne velge om de vil begrense farten på visse områder kun for små elektriske kjøretøy eller for alle sykler, inkludert små elektriske kjøretøy. Slike soneskilt vil gi kommunene enda et verktøy som de selv kan vurdere å ta i bruk utfra situasjonen lokalt.

Et slikt skilt, vil i likhet med de andre skiltene som nylig er vedtatt, regulere ferdsel både på veg og fortau.

Samferdselsdepartementet ser at det er utfordringer med bruk av slike skilt, herunder plassmessige utfordringer å sette opp skilt, og at det vil kunne skape framkommelighetsproblemer og «skiltjungel». Det vil også være utfordringer knyttet til hensiktsmessig avgrensning av skiltede soner for sykkel, særlig utfordringer til hvordan man skal sikre at slike soner er «tette», da syklistene kan tenkes å komme inn i sonen fra mange ulike arealer. Det legges til grunn at lokale myndigheter tar hensyn til dette når de vurderer hvor det kan være hensiktsmessig å bruke slike skilt.

Skiltene forutsettes brukt på områder hvor det er særlig grunn til å ta hensyn til gående, og 6 km/t er i alminnelighet hastigheten ved normal gange. Selv om mange sykler ikke har speedometer vil det derfor være enkelt å tilpasse farten til den farten de gående har på slike arealer, eller den farten man selv ville holdt om man hadde gått i normal gange på de samme arealene.

Et nytt skilt for fartsgrensesone for sykkel, vil være et alternativ til det allerede vedtatte skiltet for fartsgrensesone for små elektriske kjøretøy. Det kan benyttes der det lokalt er behov for å regulere farten til alle sykler, og ikke med målrettede tiltak mot farten til små elektriske kjøretøy.

Dersom nye skilt med fartsgrensesone sykkel innføres, slik at det blir soneskilt for to grupper av sykkel, foreslås det samtidig å endre nummereringen av skiltene for de to skiltgruppene.

Håndheving av overtredelser – endring av forskrift om forenklet forelegg

Håndheving av skilt med fartsgrensesone

Det legges i utgangspunktet opp til at det informeres godt om de nye skiltene med fartsgrensesone og at syklistene i stor grad vil følge de nye skiltene der disse settes opp.

Det bør imidlertid kunne reageres overfor overtredelser. Etter forskrift om forenklet forelegg (<https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/1990-06-29-492>) § 1 kan det reageres med forenklet forelegg for overtredelser av særskilt skiltede fartsgrenser. Dette gjelder ikke bare de særskilt nevnte fartsgrenseskiltene 362 «Fartsgrense» og 366 «Fartsgrensesone» som fremgår uttrykkelig av forskriften § 1, men også andre skiltede fartsgrenser, jf. forskriftens henvisninger til fartsgrense fastsatt etter vegtrafikkloven § 6 som blant annet hjemler fastsettelse av nærmere bestemmelser om skiltregler om fartsgrenser etter lovens § 5. Slike bestemmelser er allerede fastsatt ved endring av skiltforskriften som trådte i kraft 18. mai 2021, med blant annet et nytt skilt 367 «Fartsgrensesone for små elektriske kjøretøy». Tilsvarende vil det skiltet som foreslås i denne høringen, skilt med fartsgrensesone for sykkel, kunne håndheves med forenklet forelegg etter denne bestemmelsen. Det er de satsene som gjelder ved fartsgrenser lavere enn 60 km/t som gjelder for overtredelser av disse skiltene.

For å tydeliggjøre at flere fartsgrenseskilt er aktuelle etter § 1 i forskrift om forenklet forelegg enn de som i dag er uttrykkelig nevnt, foreslås at også de nye skiltene for fartsgrensesoner, både det allerede fastsatte, og det som foreslås i denne høringen, uttrykkelig nevnes i forskrift om forenklet forelegg § 1.

Håndheving av skilt med innkjøring forbudt og bruksforbudssone for små elektriske kjøretøy

Ved endring i skiltforskriften 7. mai 2021 ble det også fastsatt nye skilt 306.10 "Forbudt for små elektriske kjøretøy" og skilt 380 "Sone med bruksforbud for små elektriske kjøretøy".

Overtredelser av skiltede forbud håndheves i dag etter forskrift om forenklet forelegg, og det anses hensiktsmessig at også disse nye skiltene skal kunne håndheves med forenklet forelegg. De nye skiltene fremgår ikke av forskrift om forenklet forelegg og det foreslås derfor at disse skiltene tas inn i forskriften.

Da små elektriske kjøretøy fortsatt er klassifisert som sykkel, anses det hensiktsmessig at disse tas inn i listen over aktuelle skilt som gjelder for sykkel i forskriften § 1 nr. 11 bokstav c) og hvor satsen for forelegg er på 1300 kroner.

Normalbestemmelser

Vegdirektoratet vil utarbeide normalbestemmelser for de foreslåtte nye skiltene. Som for de nye allerede fastsette skiltene som kan brukes til å regulere små elektriske kjøretøy, vil det

også for fartsgrensesone for sykkel bli lagt opp til at slike soner både skal kunne være sammenfallende med andre sonereguleringer og kunne brukes inne i etablerte soner.

Økonomiske og administrative konsekvenser

Innføring av nye skilt for fartsgrensesone for sykkel kan bidra til at lokale utfordringer knyttet til kjøring med sykkel i for høy fart innenfor aktuelle soner blir mindre. Bruk av slike sonskilt vil innebære kostnader for kommunene og andre lokale myndigheter knyttet til vurdering av oppretting og avgrensning av slike soner, samt medføre utgifter til oppsetting av eventuelle skilt. I henhold til skiltforskriften § 37, dekkes slike utgifter som vegutgifter etter reglene i veglova 21. juni 1963.

Det må videre legges til grunn at disse skiltene kan bli kontrollert. Håndheving vil trolig gi større etterlevelse av reglene, og dermed reduserte ulykkeskostnader knyttet til slike ulykker. Økt kontroll vil også innebære økonomiske og administrative konsekvenser for håndhevingsmyndighetene.

Ved innføring av nytt fartsgrensesoneskilt for sykkel vil det være viktig med informasjon om regelen til trafikantene. Det antas ikke at dette vil innebære særlige økonomiske eller administrative konsekvenser. Dette da det nye skiltet kan tas med i det informasjonsarbeidet Statens vegvesen og andre aktører allerede er i gang med knyttet til de nye reglene for små elektriske kjøretøy.

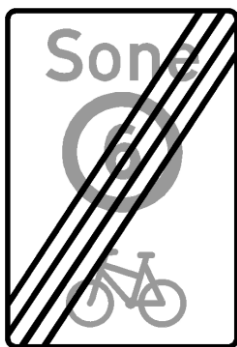
Forslag til endringer i skiltforskriften

I skiltforskriften kapittel 4. Forbudsskilt § 8 tas følgende nye skilt inn:

367.1 Fartsgrensesone for sykkel

Skiltet angir grense for område hvor det gjelder forbud mot kjøring på veg og fortau med større fart enn 6 km/t med sykkel som definert i forskrift om krav til sykkel § 2. Forbudet gjelder til det blir opphevet ved skilt 369.2 «Slutt på fartsgrensesone for sykkel».

369.1 Slutt på fartsgrensesone for sykkel

Gjeldende skilt 367 «Fartsgrensesone for små elektriske kjøretøy» får nummer 367.2 og gjeldende skilt 369 «Slutt på fartsgrensesone for små elektriske kjøretøy» får nummer 369.2.

Forslag til endringer av forskrift om forenklet forelegg i vegtrafikksaker

Forskriften § 1 nr. 1 første punktum skal lyde:

"Overtredelse av vegtrafikkloven § 5, jf. trafikkskilt 362, 366, **367.1 og 367.2** og/eller fartsgrense etter vegtrafikkloven § 6, samt overtredelse av forskrift om forbud mot bruk av beltemotorsykkel (snøscooter) på offentlig veg eller overtredelse av § 4 i forskrift om kjøring med motorvogn i terrenget og på veg ikke åpen for alminnelig ferdsel"

Forskriften § 1 nr. 11 bokstav c) skal lyde:

"i strid med skilt

302 Innkjøring forbudt,

306.0 Forbudt for alle kjøretøy,

306.6 Forbudt for syklende,

306.8 Forbudt for syklende og gående,

306.10 Forbudt for små elektriske kjøretøy

380 Sone med bruksforbud for små elektriske kjøretøy"

Høringsfrist

Samferdselsdepartementet viser til at forslag til nytt skilt med fartsgrensesone som ville omfattet sykkel var inkludert i høringen fra desember 2020, jf. omtalen over. Temaet anses derfor kjent for høringsinstansene. Videre er den foreslåtte endringen i forskriften om forenklet forelegg bare en klargjøring av en regel som allerede gjelder for fartsgrensesoneskilt. Når det gjelder innkjøringsforbud og bruksforbudssone er det en naturlig videreføring av de håndhevingsregler som gjelder for lignende skilt. Samtidig er det behov for raskt å gi kommunene virkemidler for å håndtere utfordringene knyttet til små elektriske kjøretøy og andre sykler og at slike skilt kan håndheves. Departementet finner derfor at høringsfristen bør settes kortere enn det alminnelige minimum på seks uker etter utredningsinstruksen pkt. 3-3, og har derfor besluttet at høringsfristen skal være to uker, jf. utredningsinstruksen pkt. 1-4.

Høringsfristen er **11. juni 2021**. Svar som kommer inn etter denne høringsfristen, kan ikke ventes å bli tatt hensyn til.

Hørings svar kan enten:

- lastes opp elektronisk under selve høringen på våre nettsider,
- sendes som e-post til firmapost@vegvesen.no eller
- sendes per post til:

Statens vegvesen
Postboks 1010 Nordre Ål
2605 LILLEHAMMER

Vennligst oppgi vårt referansenummer 20/121866 dersom hørings svar sendes på e-post eller per post.